

Н. К. Крупскаяяла мини харгългън

1935 джил урд, маниг хойр-гч левснъгин школ чиләсн багъ наста куукдиг, комсомолин шиидврәр Советск партийн школд сургъуль дастха гидж йовулсмн. Энүг чиләхин төлә ик гидгәр эв-аргъан тавх кергтә болв.

1924 джил сургъулан чиләхләм намаг кесг куукдлә хамдан Манцин-кецин нутгур (Элстүр) көдлмшт илгәв. Бидн баахн куукд болн берәд дунд ик көдлмш кеввдн. Ик зовлнә тәрү цаг бәасн бийнә: тәрү уга, бәах бәарн хәтәр, уух-идх хог хәтәр, тәрү зовлнъгиг даагъад гарввдн.

Тер цагин куукд улсин ик-икнә сургъуль-эрдм уга, харннъгү бәасмн, теднлә көдлмш кенә гидг ик зовлнъгта, тәрү билә. Хальмг куукд улсинг харннъгүгәр бәалгәдг, даджрдг, теднд өслтдн харш болдг шуучна авьас әлдрад уга бәасмн.

Шинәр бәалгъиг лавтагъар медулж цәалгәдг өгхин төлә, культур дасхин төлә бидн „Улан ишкә гер“ гидж бурдәвдн. Эн гермүдт юм уйдг машинд, үс цокдг машинд нань чигн гер дотр кергтә тоог өлгәд маднд бәадг билә. Юм уйдг, үс цоклгъ нань чигн эрдм куукд улст бидн дасхдг биләвдн. Теднд бичг дасхад, олдундн цәалгъврин көдлмш теднлә кегәд, партин политик цәалгәдг өгәд, Ленинә герәс келдг өгдг биләвдн.

Намла хамдан Гаряева Эльзят, Очирова Кильман, Батакаева Булгън, Очир—Гаряева Булаха, Батырова нань чигн куукд болн берәд көдлдг билә. Көдлмш зөвәр күнд билә. Мана хаалгәд кесг тәрү үзгдв.

Партин гардвр чик болсн учрар болн терүнә маднд өгдг дөнъ ик болсн учрар бидн көдлмштән ик диилвр бәрдж чарәвдн. Мана куукд улс бий-

синн хург хурагъад, өдр-зуурин эрки төрмүд куундәд, дотран бәах дуту-дундан илдкәд, Москвагъур болн нань чигн балгъсдур, сургъмтж-дасвр авхин төләд эврәннә олимптнә культур өддүлжин төлә представителъмүдән илгәдг билә

Загъсна промышленностин көдлмшт куукд улс бас элвгәр орлцулгдв. Айта сән шумгъа көдлмштә куукд күн Надбитова Овашк йовсиг мартишв. Ода 82 наста эмгн, Элст балгъснд бәәнә. Оца бийнә чанъгъ-чиирг, ачнран хәләдг өсгдг-босхджана.

Надежда Константиновна Крупскаяяла харгъсн өдрмнъ ода чигн уханасм гархш.

Эн 1927 джил билә. Хальмг куукд улсин танъгъчин хойрдгч хург болджала. Намаг нань чигн делегатс-куукд улсла хамдн Москвагъур Надежда Константиновнад белг күргдг өгтхә гидж хургар

шиидж йовулв. Эрки сән, күндтә белг болхнъ—хальмг куукд куунә хувцн болх гидж хург тоолв, Эн белгиг күргдг өгтхә гидж нанд даалгәв.

Мана хальмг куукд куунә хувц умссн Надежда Константиновнаг үзхләрн, мана куукд улст илгәдг хантгнъ сонъсхларн тер зямд мичи байрлсн байрлгъиг күн үзссн болхнъ ягънә! Би хув-кишгтән дегд икәр байрлв. Надежда Константиновна мадна эрки сән иньг—эгчмдн билә, мадна оньдиндән залгълдата билә, мана куукд улст кезә чигн килмдән өгдмн.

Тер өдрәс нааран кесг цаг болчкв. Мана танъгъч танъдгшго болдж хуврв. Тер цагинәр болхла эн цагин диилвр дегд ик болв, энүнд социалистическ обществ шумгъагъар тоскльнд мана куукд улсин зөвәр ик хув-тәвцн бәәнә.

У. БАДАШЕВА,